

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	953 - 09 - 15
Дата	25 / 11 / 2019 г.

ЧЕТИРИДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Комисия по образованието и науката

30
16 X

ДОКЛАД
за първо гласуване

Относно: Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, № 902-01-42, внесен от Министерски съвет на 12.08.2019 г.

На свое извънредно заседание, проведено на 21 ноември 2019 г., Комисията по образованието и науката обсъди Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, № 902-01-42, внесен от Министерски съвет на 12.08.2019 г.

На заседанието присъстваха: г-н Красимир Вълчев – министър на образованието и науката, г-н Петър Николов – заместник-министър; проф. Любен Тотев - председател на Съвета на ректорите на висшите училища в България; проф. Петя Кабакчиева - председател на Националната агенция за оценяване и акредитация; г-жа Яна Вангелова - председател на Националното представителство на студентските съвети, ректори на висши училища, представители на синдикални, на работодателски и на граждански организации.

Законопроектът беше представен от г-н Красимир Вълчев. Той посочи, че с него се осигурява съответствие със заложените в приетата от Народното събрание Стратегия за развитие на висшето образование в Република България за периода 2014 - 2020 г. цели и мерки, които предвиждат оптимизиране на институционалната мрежа за висше образование и усъвършенстване на системата за управление на висшите училища чрез въвеждане на модел на управление, базиран на прозрачност, отчетност и ясни отговорности. Предлага се Съветът на настоятелите при държавните висши училища да включва в състава си и представител на общината, в която е седалището на висшето училище. Съветът на настоятелите ще участва и в академичните съвети със съвещателен глас. Предлага се още министърът, като орган за осъществяване на държавната политика във висшето образование, да утвърждава политика за развитието на всяко държавно висше училище със стратегически цели и задачи, целеви стойности и показатели за изпълнението им. На базата на тази утвърдена политика министърът на образованието и науката ще сключва договор за управление с избрания от общото събрание на държавното висше училище ректор.

Предвижда се изготвянето на Национална карта на висшето образование, която да се приема с акт на Народното събрание. С нея се определят териториалната и профилната структура на институционалната мрежа за висше образование. Предвижда се установяването на мораториум върху откриването и преобразуването на висши училища, откриването и

преобразуването на основни звена и филиали в държавните висши училища, с изключение на преобразуването им с цел консолидация и оптимизация.

Предлагат се редица мерки за оптимизиране дейностите и сроковете при акредитацията на висшите училища и техните професионални направления. Предвидено е институционалната акредитация да е първоначална – за новооткрито или преобразувано висше училище, и последваща – при вече получена акредитация. Програмната акредитация за дадено професионално направление ще се извършва едновременно за всички висши училища, обучаващи по специалности от направлението.

При оценяване съответствието с изискванията за академичен състав на основен трудов договор член на академичния състав ще може да участва в акредитацията само на едно висше училище.

С цел да се стимулират висшите училища да предлагат и кандидат-студентите да търсят обучение по професионални направления и специалности, водещи до придобиване на квалификация, която да отговаря на съвременните изисквания и на търсенето на реалната икономика, нормативно се регламентира освобождаването от такси в държавните висши училища на студенти, подготвящи се в професионални направления и защитени специалности с най-висок очакван недостиг на пазара на труда по списък, утвърден от Министерския съвет.

Със законопроекта се дава възможност работодатели да сключват договор със студенти за осигуряване на стаж по време на обучението и на работно място след успешното му завършване. С цел подобряване на връзката между институциите за висше и средно образование и повишаване на качеството на профилираната, професионалната и специализираната подготовка се дава възможност за сключване на до две споразумения между държавно висше училище и държавни или общински училища от системата на предучилищното и училищното образование.

По законопроекта в Комисията са постъпили 30 становища от висши училища, от Националната агенция за оценяване и акредитация, от Съвета на ректорите, от синдикални организации в сферата на висшето образование и науката, от работодателски и от граждански сдружения. Техни представители присъстваха на заседанието и се включиха в последвалата дискусия.

Национално представителните организации на работодателите в Република България подкрепиха законопроекта и специално въвеждането на Национална карта на висшето образование, финансовите мерки за задържане на студенти в България, мораториума върху откриването на нови университети, даването на по-големи правомощия на министъра на образованието и науката, както и мерките за задълбочаване на връзките между висшето образование и бизнеса. Отбеляза се, че Националната карта би била по-ефективна, ако се съгласува с работодателите.

Синдикални организации в сферата на висшето образование и науката също подкрепиха законопроекта, като подчертаха значимостта на предлаганата Национална карта на висшето образование, но предложиха тя да се приема от Министерски съвет. Подкрепени бяха и увеличаването на правомощията на министъра на образованието и науката, засилване на ролята на Съвета на настоятелите, изискването член на академичния състав да може да участва в

акредитацията само на едно висше училище. Специална подкрепа получи регламентирането на минимално възнаграждение за младите преподаватели във висшите училища.

Председателят на Националната агенция за оценяване и акредитацията подкрепи предложеното оптимизиране на процедурите по акредитацията и доуточняване на някои дейности и срокове.

Председателят на Съвета на ректорите също изрази подкрепа за предлаганите изменения и допълнения на Закона за висшето образование, като отбеляза необходимостта от прецизиране на някои текстове, свързани с Националната карта на висшето образование, с акредитацията на висшите училища и споразуменията между държавно висше училище и държавни или общински училища от системата на предучилищното и училищното образование, както и със състава на органите за управление на висшите училища и др.

Предложено беше помощта, която Република България е задължена да отпуска на развиващи се страни, по силата на членството ни в ЕС, да бъде насочена към финансиране на обучението в България на студенти от тези страни.

В дискусиата по законопроекта се включиха народните представители Николай Цонков, Милена Дамянова, Милен Михов, Иво Христов, Станислав Станилов и Ирена Анастасова.

Народните представители от парламентарната група на БСП за България заявиха, че ще се въздържат при гласуването на законопроекта. Народният представител Николай Цонков отбеляза, че приемането на такъв законопроект би трябвало да следва изработването на нова Стратегия за развитие на висшето образование, а също че някои предложения противоречат на принципа на академична автономия. Народният представител Иво Христов отбеляза, че проблемът за акредитацията е фундаментален и не е решен в този законопроект.

Народният представител Милена Дамянова отбеляза, че системата на висшето образование се нуждае от спешни мерки за повишаване на качеството и за стимулиране на младите хора да остават да учат в България и да поемат мисията на университетски преподаватели.

Народният представител Милен Михов отбеляза, че предлаганите в законопроекта допълнения засилват ролята на държавата те трябва да бъдат подкрепени, но не са достатъчни при контрола на разходването на финансовите средства в системата на висшето образование.

Народният представител Станислав Станилов подкрепи предвидените предложения за насърчаване на обучението в природно-математическите специалности и призова за още по-сериозни промени в системата на акредитацията.

Министърът на образованието и науката отговори на направените бележки и коментари, че законопроектът е резултат от продължителна дискусия с участието на Съвета на ректорите, на синдикални и на работодателски организации и подчерта знаменieto на предлаганите изменения и допълнения в защита на обществения интерес в сферата на висшето образование.

След приключване на обсъждането и проведено гласуване с резултат „за” - 13 гласа, „против” - 0 гласа и „въздържал се” – 6 гласа, Комисията по образованието и науката предлага на Народното събрание да приеме на първо гласуване Законопроект за изменение и допълнение на Закона за висшето образование, № 902-01-42, внесен от Министерски съвет на 12.08.2019 г. //

**ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА
ПО ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА:**

МИЛЕНА ДАМЯНОВА